

NAJvyšší KONTROLNÝ ÚRAD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Číslo poverenia: 617/01
Zo dňa: 29. 01. 2014

Počet výtlačkov: 2
Výtlačok číslo: -
Počet strán: 22
Počet príloh: -

Z Á Z N A M

**o výsledku kontroly
hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vynaložených prostriedkov na výstavbu, opravu
a údržbu pozemných komunikácií v správe VÚC a úlohy z toho vyplývajúce pre VÚC**

Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja

Žilina, jún 2014

Zhrnutie

Kontrola hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vynaložených prostriedkov na výstavbu, opravu a údržbu pozemných komunikácií v správe vyšších územných celkov a úlohy z toho vyplývajúce pre vyššie územné celky vychádzala zo schváleného strategického zámeru kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky (ďalej len „NKÚ SR“) na roky 2012 – 2014, kde nosnou oblasťou kontrolnej činnosti bola efektívna verejná správa a dopravná infraštruktúra v rámci kontroly samosprávy so zameraním na spokojného občana. Kontrola tematicky nadväzovala na kontrolu NKÚ SR cestnej infraštruktúry vyšších kategórií (diaľnice, rýchlostné cesty a cesty I. triedy) a cesty nižších kategórií (miestne komunikácie).

Z dopravného hľadiska cesty II. triedy majú význam pre dopravu medzi krajinami a okresmi, cesty III. triedy majú spravidla regionálny význam a spájajú obce a mestá s cestami I. alebo II. triedy.

Pri kontrole boli použité viaceré metódy pre získavanie dôkazov, najmä preskúmanie a analýza dokladov a rozhovory.

Kontrolou boli zistené nasledovné skutočnosti:

- kontrolou správnosti zostavenia a čerpania rozpočtu Správy ciest Žilinského samosprávneho kraja SC ŽSK v jednotlivých rokoch neboli zistené nedostatky,
- preverení zostavenia účtovnej závierky v jednotlivých rokoch a ich obsahových náležitostí neboli ani v jednom prípade zistené nedostatky,
- kontrolou postupov verejného obstarávania v jednotlivých rokoch preverených na vybranej vzorke a zmlúv súvisiacich s predmetnými verejnými obstarávaniami neboli zistené nedostatky,
- kontrolou účtovných dokladov, spôsobu ich zaúčtovania, spôsobu ich zatriedenia podľa rozpočtovej klasifikácie a s nimi súvisiacich dokladov neboli zistené nedostatky,
- kontrolný systém bol nastavený tak, že v dostatočnej miere vytváral vhodné organizačné aj personálne podmienky na výkon kontroly a vzhľadom na absenciu zistení pri kontrole aj eliminoval riziko vzniku významných nesúládov pri nakladaní s verejnými prostriedkami a znižoval úroveň prirodzeného rizika,
- SC ŽSK disponovala podrobnou údajovou základňou, ktorá poskytovala dostatočné možnosti pre rozhodovacie procesy týkajúce sa údržby a obnovy ciest II. a III. triedy. Monitorovanie ciest a mostných objektov vykonávala SC ŽSK v súlade so štandardami stanovenými technickými podmienkami TP 9A/2005 a TP 9B/2005,
- SC ŽSK mala v dostatočnej miere zadefinované kompetencie pri správe ciest a činnosti, ktoré SC ŽSK vykonávala pri správe ciest II. a III. triedy boli v súlade s vymedzenými zámermi a cieľmi,
- výkon zimnej údržby ako jednej z kľúčových činností mal v kontrolovanom období, ale aj v obdobiach nasledujúcich presne definovaný rozsah činností, stanovené technologické postupy, povinnosti zodpovedných osôb, čím bol vytvorený dostatočný priestor na operatívny výkon zimnej údržby v rámci materiálnych možností SC ŽSK za dodržania princípov hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti,
- správa ciest II. a III. triedy bola vo výraznej miere ovplyvnená finančnou situáciou a možnosťami rozpočtu SC ŽSK a jej zriaďovateľa ŽSK. Systém hospodárenia s cestami II. a III. triedy nebol v dôsledku podfinancovania zameraný na znižovanie

celoživotných nákladov ciest a ich cyklickú obnovu (t.j. aplikácie postupov preventívnej údržby a opráv), ale skôr na ad hoc riešenie opráv na úsekoch ciest s najhorším stavom a ročné plánovanie bez posúdenia budúcich dlhodobých nákladov. K celkovému odstráneniu porúch na cestách II. a III. triedy by pri súčasnej miere financovania a za predpokladu nezhoršovania stavu ciest došlo až za približne 22 rokov

- finančné prostriedky boli tiež limitujúcim faktorom pri obnove vozového parku slúžiaceho na starostlivosť a údržbu ciest, v dôsledku čoho absentovala jeho cyklická obnova; viac ako 70 % vozového parku sa nachádzalo vo veku viac ako 20 rokov.
- realizácia opráv a rekonštrukcií bola riešená primárne vo vlastnej réžii a v menšej miere dodávateľsky s tendenciou vykonávať, čo najviac výkonov vo vlastnej réžii.
- SC ŽSK pri správe využívala geografický informačný systém, ktorý predstavoval nástroj operatívneho riadenia údržby a bežných prehliadok a pomáhal identifikovať a odstraňovať rizikové faktory na spravovaných cestách.

Kontrola bola vykonaná v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o NKÚ SR v znení neskorších predpisov, s medzinárodne akceptovanými audítorskými štandardami ISSAI (INTOSAI), Európskymi vykonávacími smernicami pre kontrolné štandardy INTOSAI a ISAs (IFAC).

**Záznam
o výsledku kontroly**

Podľa poverenia predsedu NKÚ SR č. **617/01** z 29.01.2014 vykonali:

Mgr. Radoslav Machan, vedúci kontrolnej skupiny
Ing. Zuzana Marunová, člen kontrolnej skupiny

kontrolu hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti vynaložených prostriedkov na výstavbu, opravu a údržbu pozemných komunikácií v správe VÚC a úlohy z toho vyplývajúce pre VÚC, ktorej účelom bolo preveriť hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť využitia prevedeného výnosu dane z motorových vozidiel zo štátneho rozpočtu do rozpočtu samosprávnych krajov, rozsah využitia finančných prostriedkov z prevedeného výnosu dane z motorových vozidiel v rámci systému výstavby, opráv a údržby ciest II. a III. triedy v správe samosprávneho kraja. Pri zohľadnení jednotlivých regionálnych špecifik budú v rámci kontrolnej akcie porovnané a zhodnotené jednotlivé systémy správy, údržby a obnovy ciest II. a III. tried v rámci celej SR.

Kontrola bola vykonaná v čase od 10.03.2014 do 13.06.2014 v kontrolovanom subjekte

Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja, M. Rázusa 104, 010 01 Žilina, IČO 42054575 (ďalej aj „SC ŽSK“)

za kontrolované obdobie rokov 2010-2012, pre dosiahnutie účelu kontroly a objektívne zhodnotenie kontrolovaných skutočností boli použité aj údaje z predchádzajúceho a nasledujúceho obdobia.

Predmetom kontroly bolo:

- pôsobnosť kontrolovaného subjektu,
- plnenie a zhodnotenie vývoja príjmov-výdavkov / nákladov-výnosov,
- dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, zmlúv a postupov pri hospodárení s verejnými prostriedkami, poskytnutými z rozpočtu územnej samosprávy správam ciest so zameraním na hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť vynaložených zdrojov,
- úroveň, účinnosť a využívanie výsledkov kontrolnej činnosti.

Počas výkonu kontroly bolo zistené:

1 Charakteristika a pôsobnosť kontrolovaného subjektu

1.1 Pôsobnosť kontrolovaného subjektu

Správa ciest Žilinského samosprávneho kraja, M. Rázusa 104, 010 01 Žilina, IČO: 42054575 (ďalej len „SC ŽSK“) je príspevková organizácia Žilinského samosprávneho kraja (ďalej len „ŽSK“) zriadená 01.11.2006. SC ŽSK hospodári samostatne podľa schváleného rozpočtu a s prostriedkami, ktoré jej schválilo zastupiteľstvo ŽSK v rámci svojho rozpočtu.

Základným účelom a predmetom činnosti SC ŽSK bolo vykonávanie činností v pôsobnosti ŽSK v oblasti cestnej dopravy:

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

- majetková správa a výkon údržby ciest II. a III. triedy vrátane cestného príslušenstva, objektov a cestných pozemkov vo vlastníctve ŽSK,
- zabezpečovanie technickej evidencie pozemných komunikácií a výkon ďalších činností súvisiacich s vlastníctvom a správou ciest vyplývajúcich zo zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách v znení neskorších predpisov,
- riadenie investičnej výstavby ciest vo vlastníctve ŽSK,
- koordinácia a kontrola účelného využívania pridelených finančných prostriedkov určených na výstavbu, správu, údržbu a opravy ciest,
- vykonávanie efektívnej kontroly kvality prác pri opravách, údržbe a výstavbe ciest,
- zabezpečovanie výkonu hlavných a mimoriadnych prehliadok ciest a mostných objektov v súlade s právnymi predpismi, príslušnými technickými normami,
- spolupráca s príslušnými orgánmi štátnej správy a samospráv, poskytovanie podkladov a vypracovávanie odborných stanovísk,
- vykonávanie kontroly hospodárneho využívania strojov, zariadení, materiálov určených na výkon údržby, opravy a výstavby ciest, mostov a ostatného príslušenstva,
- výkon ďalších činností súvisiacich s vlastníctvom a správou ciest vyplývajúcich z ustanovení zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách,
- výkon údržby ciest I. triedy na základe Zmluvy na údržbu ciest I. triedy zo dňa 15.10.2007 v znení neskorších dodatkov uzavretej so Slovenskou správou ciest (ďalej len „SSC“).

Organizačnými jednotkami SC ŽSK bez právnej subjektivity bolo päť závodov so sídlami v jednotlivých regiónoch ŽSK na čele s riaditeľmi závodov:

- SC ŽSK, Závod Kysuce, A. Hlinku 2621, 022 01 Čadca,
- SC ŽSK, Závod Orava, Kubínska 8, 026 80 Dolný Kubín,
- SC ŽSK, Závod Liptov, Pod stráčami 4, 031 01 Liptovský Mikuláš,
- SC ŽSK, Závod Turiec, Kollárova 94, 037 72 Martin,
- SC ŽSK, Závod Horné Považie, M. Rázusa 104, 010 01 Žilina.

1.2 Systém financovania subjektu

V nasledujúcej tabuľke je uvedený systém financovania z rozpočtu samosprávneho kraja do rozpočtu SC ŽSK za kontrolované obdobie rokov 2010 až 2012.

Tabuľka č. 1: Štruktúra transferu z rozpočtu ŽSK

SC ŽSK	Výška prijatej sumy do rozpočtu výnosov SC ŽSK v EUR				Podiel vynaložených nákladov na cesty k prijatej sume z VÚC v %		
	rok 2010	rok 2011	rok 2012	Celkom	rok 2010	rok 2011	rok 2012
Bežné výdavky	7 893 871	7 731 512	7 403 941	23 029 324	92,33	99,36	97,43
z toho zdroj 41 (VÚC)	7 216 541	7 700 000	7 390 000	22 306 541	91,42	99,59	99,81
z toho zdroj 111 (ŠR SR)	677 330	31 512	13 941	722 783	8,58	0,41	0,19
Kapitálové výdavky	655 875	50 000	195 122	900 997	7,67	0,64	2,57
z toho zdroj 111 (ŠR SR)	575 500	0	0	575 500	87,75	0,00	0,00
z toho zdroj 41 (VÚC)	80 375	50 000	195 122	325 497	12,25	100,00	100,00
Celkom	8 549 746	7 781 512	7 599 063	23 930 321	X	X	X

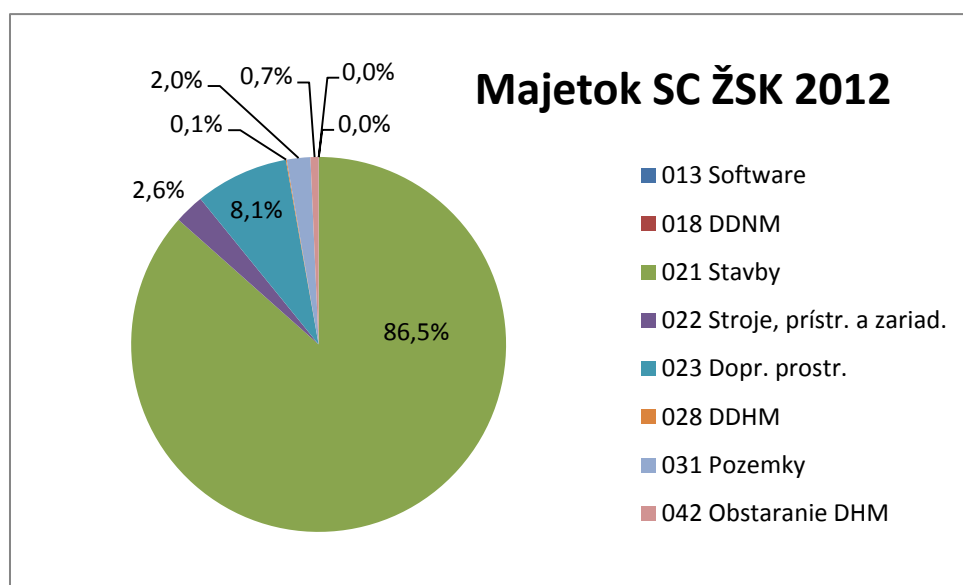
1.3 Majetok v správe kontrolovaného subjektu

SC ŽSK viedla vo svojej evidencii majetok ŽSK, ktorý mu bol ako správcovi zverený do správy. Štruktúru dlhodobého majetku za rok 2012 obsahuje nasledujúca tabuľka:

Tabuľka č. 2: Dlhodobý majetok k 31.12.2012

Druh majetku	Stav k 01.01.12	Prírastky/ Úbytky	Stav k 31.12.12
013 Software	43 854	-5 343	38 511
018 DDNM	992	0	992
021 Stavby	151 159 428	3 794 586	154 954 014
022 Samostatné hnutelné veci	4 554 561	63 365	4 617 925
023 Dopr. prostr.	13 323 386	1 098 631	14 422 016
028 DDHM	131 410	5 272	136 682
031 Pozemky	2 581 978	1 047 484	3 629 462
042 Obstaranie DHM	1 430 079	-181 414	1 248 665
Dlhodobý majetok	173 225 687	5 822 580	179 048 267

V priebehu kontrolovaného obdobia nedošlo k výrazným zmenám v štruktúre majetku vyjadrenej v obstarávacích cenách, resp. pohyby sa týkali najmä majetku s najväčším percentuálnym zastúpením na celkovom majetku v správe SC ŽSK. Najväčší podiel na dlhodobom majetku predstavovali cesty II. a III. triedy (viď tabuľka č. 3). Pohyby na účte 021 – Stavby – boli spôsobené najmä odňatím konkrétnych úsekov ciest zo správy SC ŽSK a ich prevodom iným subjektom alebo naopak zverením ciest do správy SC ŽSK. Pohyby na účtoch 023 – Dopravné prostriedky a 022 – Samostatne hnutelné veci a súbory hnutelných vecí boli v kontrolovanom období spôsobené najmä obstaraním piatich kusov nákladných vozidiel a niekoľkých úžitkových vozidiel do 3 500 kg v rokoch 2011 a 2012 a mechanizmov slúžiacich pri starostlivosti o cesty, napríklad radlíc na odhŕňanie snehu, infražiarica umožňujúceho opravu ciest v zimnom období a ďalších.

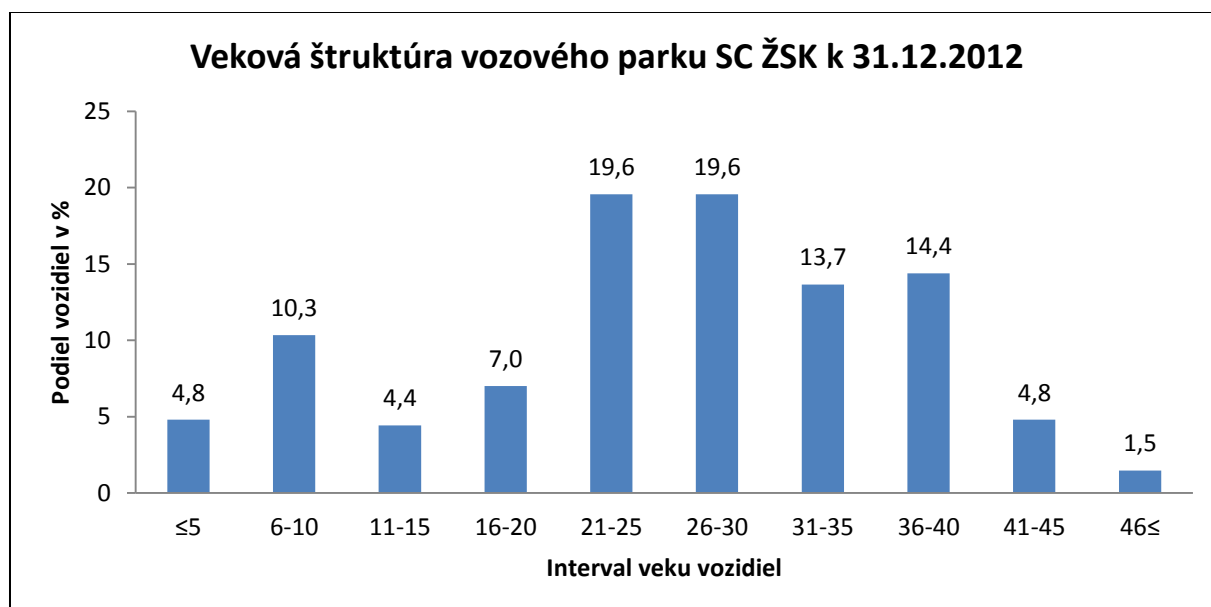

Pozn.: Grafy a tabuľky vyjadrujú stav k 31.12.2012 vyjadrený v obstarávacích cenách.

Tabuľka č. 3: Dĺžka cestnej siete na území ŽSK

Dĺžka cestnej siete [km]	2010	2011	2012
Cesty II. triedy	319,88	319,88	329,29
Cesty III. triedy	1120,27	1120,28	1115,89
Spolu	1440,15	1440,16	1445,19

Druhú najvýznamnejšiu časť majetku v správe SC ŽSK tvorili majetok evidovaný na účtoch 023 –Dopravné prostriedky a na účte 022 - Samostatné hnuťelné veci a súbory hnuťelných vecí. Jednalo sa najmä o dopravné prostriedky a mechanizmy slúžiacie na účely starostlivosti, údržby o cesty I., II. a III. triedy. Väčšina vozového parku a mechanizmov bola do majetku ŽSK delimitovaná zo SSC v roku 2004 a v nasledujúcich obdobiach, odkiaľ boli zverené do správy SC ŽSK. Analýzou vekovej štruktúry vozového parku SC ŽSK bolo zistené, že väčšina dopravných prostriedkov a mechanizmov bola staršieho dátumu výroby; veková štruktúra distribuovaná v intervaloch po 5 rokov je uvedená v grafe.

Väčšina vozového parku mala viac ako 20 rokov – až 73 %, a teda len 27 % tvorili vozidlá a mechanizmy mladšie ako 20 rokov. Najväčší podiel tvorili vozidlá a mechanizmy vyrobené v rokoch 1994 až 1989 (21 až 25 ročné vozidlá), ktoré tvorili cca 19% podiel a v rokoch 1984 až 1989 (25 až 30 ročné vozidlá) tvoriace taktiež približne 19%. Nasledovali vozidlá s vekom medzi 36 až 40 rokov (14,5%), 31 až 35 ročné vozidlá (13,5%). SC ŽSK mala k 31.12.2012 v evidencii aj dve vozidlá vyrobené v rokoch 1956 a 1957, teda takmer 60 ročné vozidlá. Veková štruktúra vozového parku bola spracovaná na základe údajov poskytnutých SC ŽSK, platných k 31.12.2012 (Rozbor hospodárenia SC ŽSK 2012), pričom zohľadnené boli len vozidlá a mechanizmy s EČV a naopak neboli zohľadnené osobné motorové vozidlá.

Skutočnosť, že až 73 % vozového parku SC ŽSK bolo vo veku 20 a viac rokov, (vyrobené pred rokom 1994) zakladá do budúcnosti riziko zvýšených prevádzkových výdavkov (hospodárnosť prevádzky) a na opravy vozidiel a mechanizmov, resp. tento stav už nastáva. Absencia cyklickej obnovy vozového parku tiež znamená riziko, že v budúcnosti dôjde v krátkom období (v priebehu niekoľkých rokov) k potrebe výrazne zvýšených kapitálových výdavkov na obnovu vozového parku. Tieto výdavky môžu v budúcnosti

predstavovať záťaž pre rozpočet SC ŽSK, resp. jej zriaďovateľa a môžu negatívne ovplyvniť celkové výdavky na starostlivosť o cesty.

2 Plnenie a zhodnotenie vývoja rozpočtu

2.1 Správnosť zostavenia rozpočtu SC ŽSK so zameraním na prijatý transfer/príspevok/dotáciu od VÚC

SC ŽSK hospodárila v kontrolovanom období rokov 2010, 2011 a 2012 na základe rozpočtu ŽSK schváleného zastupiteľstvom ŽSK.

Dňa 29.12.2009 bol SC ŽSK určený rozpis záväzných ukazovateľov poskytnutého príspevku z rozpočtu zriaďovateľa na rok 2010 formou bežného transferu v sume 7 966 541 EUR (na rok 2011 v sume 7 700 000 EUR dňa 10.01.2011, na rok 2012 v sume 7 390 000 EUR dňa 13.01.2012).

Rozpis záväzných ukazovateľov za jednotlivé kontrolované roky je uvedený v nasledujúcej tabuľke č. 4.

Tabuľka č. 4: Rozpis záväzných ukazovateľov

Položky podľa ekonomickej klasifikácie	Rok 2010	Rok 2011	Rok 2012
610 – Mzdy, platy, služobné príjmy	2 874 826	3 185 322	3 185 322
620 – Poistné a príspevok do poist.	1 092 544	1 261 388	1 261 388
630 – Tovary a služby	3 954 758	3 203 290	2 893 290
640 – Odchodné, odstupné a PN	44 413	50 000	50 000

Kapitálový transfer nebol schvaľovaný v rámci rozpočtu ŽSK; v rokoch 2011 a 2012 bol však schvaľovaný na základe žiadostí v jednotlivých úpravách rozpočtu v priebehu roka.

V kontrolovanom období boli výdavky SC ŽSK upravené zmenami rozpočtu, na základe ktorých sa výška príspevku od zriaďovateľa v roku 2010 znížila o sumu 750 000 EUR na sumu 7 216 541 EUR. ŽSK schválenú výšku poskytnutého príspevku SC ŽSK na rok 2011 v sume 7 700 000 EUR a na rok 2012 v sume 7 390 000 EUR nemenil.

V roku 2010 nebol SC ŽSK poskytnutý kapitálový transfer z rozpočtu ŽSK. K 31.12.2011 predstavoval kapitálový transfer z rozpočtu zriaďovateľa sumu 50 000 EUR. V nasledujúcom rozpočtovom období roku 2012 predstavovala suma kapitálového transferu o sumu 195 123 EUR.

Prehľad o plnení a čerpaní rozpočtu SC ŽSK podľa finančného výkazu FIN 1 - 04 za kontrolované obdobie rokov 2010, 2011 a 2012 so zameraním na prijatý príspevok od ŽSK sa uvádza v tabuľke č. 5.

Tabuľka č. 5: Prehľad o plnení a čerpaní rozpočtu SC ŽSK

v EUR

Ekonomická klasifikácia	Schválený rozpočet	Rozpočet po zmenách	Skutočnosť k 31.12.	% plnenie
Rok 2010				
600 - Bežné výdavky	7 966 541	7 216 541	6 843 781	94,83
700 - Kapitálové výdavky	0	0	0	X

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Výdavky spolu za rok 2010	7 966 541	7 216 541	6 843 781	94,83
Rok 2011				
600 - Bežné výdavky	7 700 000	7 700 000	7 134 221	92,65
700 - Kapitálové výdavky	0	50 000	50 000	100,00
Výdavky spolu za rok 2011	7 700 000	7 750 000	7 184 221	92,70
Rok 2012				
600 - Bežné výdavky	7 390 000	7 390 000	6 993 612	94,62
700 - Kapitálové výdavky	0	195 123	195 123	100
Výdavky spolu za rok 2012	7 390 000	7 585 123	7 188 734	94,70

V kontrolovanom období boli SC ŽSK poskytnuté finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu (ŠR SR). V roku 2010 predstavovali tieto finančné prostriedky sumu 1 252 830 EUR v členení:

- bežné príjmy v sume 677 330 EUR,
- kapitálové príjmy v sume 575 500 EUR.

V roku 2011 bola suma príspevku v rámci bežných príjmov zo ŠR SR znížená oproti roku 2010 na sumu 31 512 EUR a v roku 2012 na sumu 13 941 EUR.

Skutočné náklady SC ŽSK predstavovali k 31.12.2010 sumu 15 614 433 EUR, z toho náklady na hlavnú činnosť sumu 15 112 777 EUR a náklady na podnikateľskú činnosť sumu 501 656 EUR. V roku 2011 došlo oproti nákladom dosiahnutým v roku 2010 k poklesu celkom o sumu 708 623 EUR, keď sa náklady na hlavnú činnosť znížili o sumu 668 597 EUR na 14 444 180 EUR a náklady na podnikateľskú činnosť klesli o sumu 40 026 EUR na 461 630 EUR. V nasledujúcom rozpočtovom období 2012 sa náklady SC ŽSK oproti roku 2011 zvýšili o sumu 2 259 988 EUR, keď náklady na hlavnú činnosť predstavovali sumu 16 720 510 EUR a náklady na podnikateľskú činnosť sumu 445 288 EUR.

Skutočné výnosy SC ŽSK predstavovali k 31.12.2010 sumu 16 815 507 EUR, z toho výnosy z hlavnej činnosti sumu 16 104 113 EUR a výnosy z podnikateľskej činnosti sumu 711 394 EUR. V roku 2011 došlo k poklesu celkových výnosov o sumu 1 545 071 EUR, keď sa výnosy z hlavnej činnosti znížili o sumu 1 395 591 EUR na 14 708 522 EUR a výnosy z podnikateľskej činnosti klesli o sumu 149 480 EUR na 561 914 EUR. V nasledujúcom rozpočtovom období sa výnosy SC ŽSK oproti roku 2011 zvýšili o sumu 2 049 602 EUR. Výnosy za hlavnú činnosť predstavovali sumu 16 777 424 EUR a výnosy za podnikateľskú činnosť sumu 542 614 EUR.

Skutočné výnosy SC ŽSK za rok 2010 dosiahnuté z hlavnej činnosti pozostávali z výnosov z transferov (účtová skupina 69) v celkovej sume 10 244 517 EUR, z tržieb za vlastné výkony a tovar (účtová skupina 60) v sume 5 120 753 EUR, z aktivácie (účtová skupina 62) v sume 30 987 EUR, z ostatných výnosov (účtová skupina 64) v sume 640 499 EUR, zo zúčtovania rezerv a opravných položiek z prevádzkovej finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 65) v sume 62 250 EUR a z finančných výnosov (účtová skupina 66) v sume 5 107 EUR.

V roku 2011 celkové výnosy boli dosiahnuté z hlavnej činnosti a pozostávali z výnosov z transferov (účtová skupina 69) v celkovej sume 11 320 454 EUR, z tržieb za vlastné výkony a tovar (účtová skupina 60) v sume 3 232 927 EUR, z aktivácie (účtová skupina 62) v sume 26 355 EUR, z ostatných výnosov (účtová skupina 64) v sume

70 992 EUR, zo zúčtovania rezerv a opravných položiek z prevádzkovej finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 65) v sume 51 399 EUR a z finančných výnosov (účtová skupina 66) v sume 6 395 EUR.

Skutočné celkové výnosy SC ŽSK za rok 2012 dosiahnuté z hlavnej činnosti pozostávali z výnosov z transferov (účtová skupina 69) v celkovej sume 11 549 566 EUR, z tržieb za vlastné výkony a tovar (účtová skupina 60) v sume 4 955 275 EUR, z aktivácie (účtová skupina 62) v sume 74 029 EUR, z ostatných výnosov (účtová skupina 64) v sume 112 198 EUR, zo zúčtovania rezerv a opravných položiek z prevádzkovej finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 65) v sume 78 573 EUR a z finančných výnosov (účtová skupina 66) v sume 7 784 EUR.

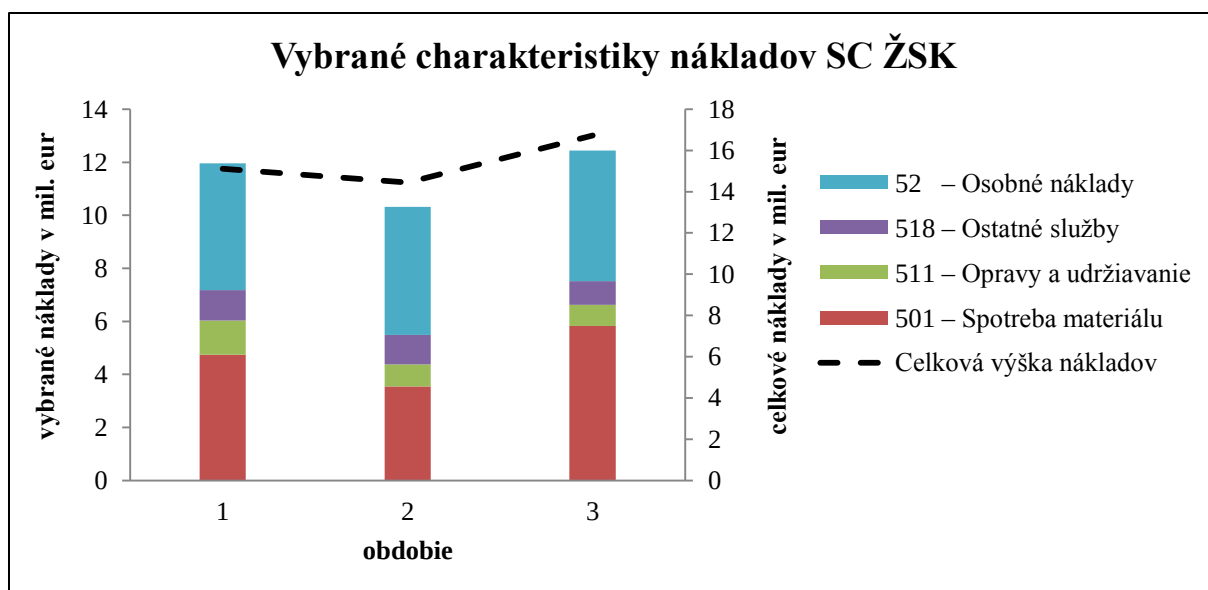
Skutočné celkové náklady za rok 2010 na hlavnú činnosť boli tvorené spotrebovanými nákupmi (účtová skupina 50) v sume 4 983 995 EUR, službami (účtová skupina 51) v sume 2 445 407 EUR, osobnými nákladmi (účtová skupina 52) v sume 4 775 312 EUR, daňami a poplatkami (účtová skupina 53) v sume 54 660 EUR, ostatnými nákladmi na prevádzkovú činnosť (účtová skupina 54) v sume 4 380 EUR, odpismi, rezervami a opravnými položkami z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 55) v sume 2 720 254 EUR a finančnými nákladmi (účtová skupina 56) v sume 128 768 EUR.

Skutočné celkové náklady za rok 2011 na hlavnú činnosť kontrolovanej príspevkovej organizácie boli tvorené spotrebovanými nákupmi (účtová skupina 50) v sume 3 810 385 EUR, službami (účtová skupina 51) v sume 1 948 196 EUR, osobnými nákladmi (účtová skupina 52) v sume 4 825 251 EUR, daňami a poplatkami (účtová skupina 53) v sume 54 169 EUR, ostatnými nákladmi na prevádzkovú činnosť (účtová skupina 54) v sume 12 072 EUR, odpismi, rezervami a opravnými položkami z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 55) v sume 3 678 584 EUR a finančnými nákladmi (účtová skupina 56) v sume 115 523 EUR.

Skutočné celkové náklady za rok 2012 na hlavnú činnosť boli tvorené spotrebovanými nákupmi (účtová skupina 50) v sume 6 140 851 EUR, službami (účtová skupina 51) v sume 1 691 996 EUR, osobnými nákladmi (účtová skupina 52) v sume 4 932 515 EUR, daňami a poplatkami (účtová skupina 53) v sume 55 769 EUR, ostatnými nákladmi na prevádzkovú činnosť (účtová skupina 54) v sume 14 570 EUR, odpismi, rezervami a opravnými položkami z prevádzkovej a finančnej činnosti a zúčtovania časového rozlíšenia (účtová skupina 55) v sume 3 765 058 EUR a finančnými nákladmi (účtová skupina 56) v sume 119 750 EUR.

Výsledok hospodárenia za rok 2010 tak po zdanení z hlavnej činnosti predstavoval zisk vo výške 987 257 EUR a z podnikateľskej činnosti v sume 169 888 EUR; spolu v sume 1 157 145 EUR. Za rok 2011 výsledok hospodárenia po zdanení klesol o sumu 816 467 EUR oproti roku 2010. Výsledok hospodárenia po zdanení z hlavnej činnosti sa znížil o sumu 727 809 EUR na 259 448 EUR a z podnikateľskej činnosti o sumu 88 658 EUR na 81 230 EUR. V nasledujúcom rozpočtovom období došlo rovnako ako v predchádzajúcom období k poklesu výsledku hospodárenia. SC ŽSK tak vykázala za rok 2012 zisk v sume 130 829 EUR. Výsledok hospodárenia po zdanení z hlavnej činnosti predstavoval zisk v sume 51 995 EUR a zisk 78 834 EUR z podnikateľskej činnosti.

Štruktúru a vývoj vybraných nákladov SC ŽSK v jednotlivých rokoch kontrolovaného obdobia obsahuje nasledujúci graf.

SC ŽSK ako príspevková organizácia zapojená na rozpočet samosprávneho kraja príspevkom spĺňa podľa jej výsledku hospodárenia za kontrolované obdobie podmienku pokrytia menej ako 50 % svojich výrobných nákladov tržbami z hlavnej a z podnikateľskej činnosti.

2.2 Správnosť zostavenia účtovnej závierky

SC ŽSK mala v kontrolovanom období zostavené riadne účtovné závierky k 31.12.2010, k 31.12.2011 a k 31.12.2012. Účtovné závierky pozostávali zo súvahy, výkazu ziskov a strát a poznámok a boli zostavené za predpokladu nepretržitého pokračovania účtovnej jednotky vo svojej činnosti. Účtovné metódy a všeobecné účtovné zásady účtovná jednotka aplikovala konzistentne s predchádzajúcim účtovným obdobím. Konečné zostatky všetkých účtov vykázaných v súvahe k poslednému dňu účtovného obdobia boli zhodné so začiatočnými stavmi všetkých účtov k prvému dňu bezprostredne nasledujúceho účtovného obdobia, čím bola dodržaná zásada bilančnej kontinuity.

Obsahové vymedzenie položiek účtovných výkazov nadväzovalo na príslušné syntetické účty rámcovej účtovnej osnovy a analytické účty vytvorené účtovnou jednotkou, uvedené v účtovom rozvrhu. Účtovné výkazy boli v súlade s hlavnou knihou účtovnej jednotky a obsahovali všetky všeobecné náležitosti účtovnej závierky. V účtovných výkazoch boli vykazované požadované informácie za bežné účtovné obdobie a informácie za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie. Preverení bilančného princípu bol skonštatovaný súlad strany aktív súvahy so stranou pasív.

Poznámky ako súčasť účtovnej závierky za účtovné obdobie roku 2010, 2011 a 2012 boli zostavené pripojením podpisových záznamov oprávnených osôb v termíne do konca januára príslušného roku. Poznámky obsahovali skutočnosti o účtovných zásadách a účtovných metódach a ďalšie informácie stanovené príslušnými predpismi. Údaje v poznámkach boli uvádzané za bežné účtovné obdobie a za bezprostredne predchádzajúce účtovné obdobie.

2.3 Zdroje financovania správy, údržby a obnovy ciest II. a III. triedy

SC ŽSK bola v kontrolovanom období financovaná z viacerých zdrojov, najväčší podiel tvoril príspevok od ŽSK ako zriaďovateľa, druhý najväčší objem prostriedkov pochádzal v každom roku z vlastných zdrojov a následne tiež zdroje zo ŠR SR. (viď text vyššie).

Tabuľka č. 6: Vývoj a trend výdavkov na správu údržbu a obnovu ciest II. a III. triedy

SC ŽSK	Výdavky/náklady SC v tis. EUR			
	rok 2010	rok 2011	rok 2012	Celkom
Celkové náklady SC ŽSK	10 777	10 892	12 241	33 910
Z toho náklady na cesty	6 655	7 221	7 997	21 872
Podiel nákladov na cesty k celkovým nákladom SC v %	61,75	66,30	65,33	64,50

Tabuľka č. 6 obsahuje náklady na rekonštrukcie, opravy a údržbu ciest II. a III. triedy (aj zimnú údržbu), pričom do týchto nákladov neboli započítavané odpisy, mimoriadne náklady ako napr. náklady na sanácie a odstraňovanie škôd po povodniach, mimoriadnych udalostiach, živelných pohromách, ale aj náklady na opravy a rekonštrukcie mostných objektov, podjazdov, priepustov.

3 Dodržiavanie všeobecne záväzných právnych predpisov, zmlúv a postupov pri hospodárení s verejnými prostriedkami a dobrej praxe pri správe ciest

3.1 Preverenie postupov verejného obstarávania

Obstarávanie tovarov, služieb a stavebných prác mala SC ŽSK v kontrolovanom období upravené tromi vnútornými smernicami; smernicou o verejnom obstarávaní č.1/2009 z 31.12.2008, smernicou č. 4/2011 účinnou od 01.04.2011 a Smernicou o verejnom obstarávaní č. 1/2012 s dátumom účinnosti od 02.07.2012.

SC ŽSK v roku 2010 zrealizovala 12 verejných obstarávaní (ďalej aj „VO“), z toho:

- 4 nadlimitné zákazky
- 4 podlimitné zákazky
- 4 podprahové zákazky

SC ŽSK v roku 2011 zrealizovala 20 verejných obstarávaní, z toho:

- 2 nadlimitné zákazky
- 9 podlimitných zákaziek
- 9 podprahových zákaziek

SC ŽSK v roku 2012 zrealizovala 16 verejných obstarávaní, z toho:

- 3 nadlimitné zákazky
- 10 podlimitných zákaziek
- 3 podprahové zákazky

NKÚ SR preveril dodržiavanie postupov verejného obstarávania na vzorke celkovo šiestich VO zrealizovaných SC ŽSK v kontrolovanom období rokov 2010-2012; za každý rok bola preverená dokumentácia k dvom realizovaným verejným obstarávaniam.

Kontrolou postupov vykonávania VO neboli na vybratej vzorke ani v jednom prípade zistené skutočnosti, ktoré by nasvedčovali, že došlo k porušeniu zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní platnom v čase výkonu daného verejného obstarávania.

3.2 Zmluvy

Kontrolou boli preverené všetky zmluvy, ktoré boli v kontrolovanom období uzatvorené na základe uskutočnených VO. Celkom bolo preverených 16 zmlúv a ich dodatkov. Kontrolou zmlúv, ich obsahových náležitostí a súladu právnych záväzkov z nich vyplývajúcich s výsledkami verejného obstarávania neboli zistené nedostatky či rozpory.

Zmluvy uzatvorené na základe preverených verejných obstarávaní obsahovali okrem iného klauzulu, ktorou sa zhotoviteľ diela resp. dodávateľ služieb, prác a tovarov zaväzoval, že všetky ním dodané zariadenia budú homologované a akceptované na podmienky a normy platné v SR. Zhotoviteľ resp. dodávateľ sa SC ŽSK ako objednávateľovi zodpovedal za dodržiavanie všetkých príslušných ustanovení právnych a technických predpisov platných v SR. Zhotoviteľ sa tiež zaviazal, že ak malo byť dielo realizované podľa projektovej dokumentácie odovzdanej SC ŽSK ako objednávateľom, tak malo byť zhotovené podľa nej a spĺňať všetky jej kritériá a požiadavky.

Zmluvy obsahovali okrem iného aj klauzulu o tom, že SC ŽSK si ako objednávateľ diela vyhradil právo rozhodovať o obmedzení alebo rozdelení rozsahu diela, pričom takáto zmena sa nepovažovala za porušenie povinností SC ŽSK podľa danej zmluvy a nezakladalo nárok zhotoviteľa diela alebo dodávateľa prác na náhradu škody. Uvedené zmluvné ustanovenie umožňovalo riešenie prípadných výpadkov vo financovaní alebo v prípade potreby realokácie finančných prostriedkov na riešenie naliehavejších opráv resp. akcií.

3.3 Faktúry

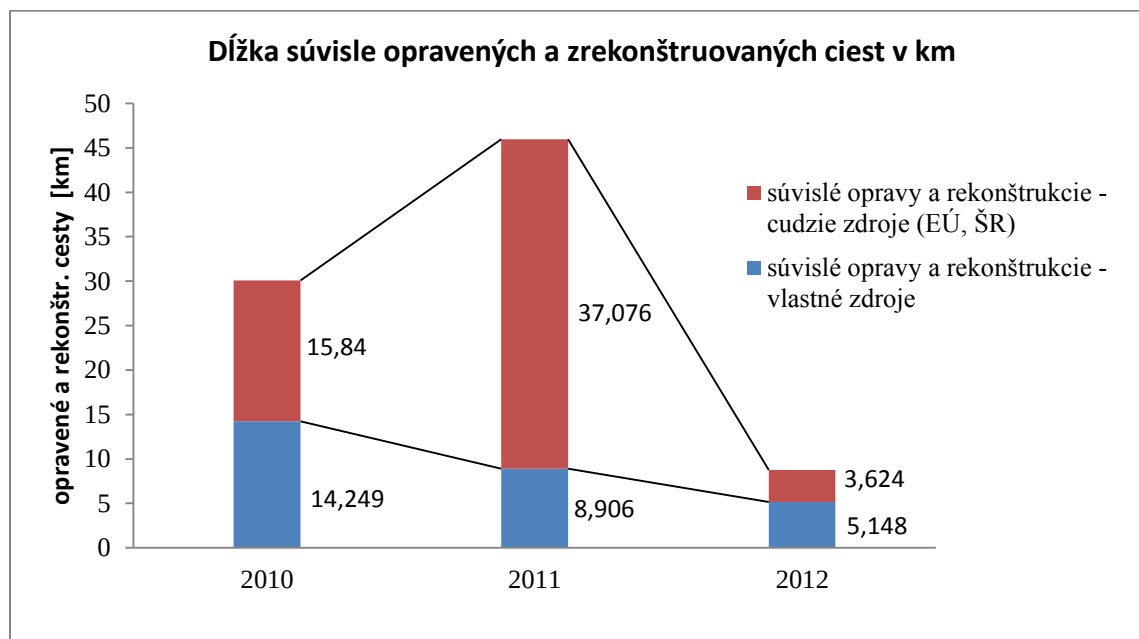
NKÚ SR bola neštatistickou metódou vybraná vzorka účtovných dokladov a sprievodnej dokumentácie. Účtovné doklady boli vybrané s ohľadom na predmet: týkali sa najmä opráv a údržby ciest II. a III. triedy ako aj služieb spojených so zabezpečením ich zjazdnosti a prevenciou vzniku porúch – zimný a letný dispečing, ochrana majetku a budov. Predmetom kontroly boli aj všetky kapitálové prostriedky vynaložené na obstaranie majetku v kontrolovanom období. Objem preverených finančných prostriedkov v jednotlivých rokoch bol nasledovný:

- rok 2010 487 763 EUR
- rok 2011 454 507 EUR
- rok 2012 306 165 EUR

Kontrolou vybranej vzorky účtovných dokladov neboli zistené nedostatky; kontrolovaný subjekt dodržiaval členenie výdavkov podľa rozpočtovej klasifikácie, účtovné doklady obsahovali všetky požadované náležitosti podľa ustanovení § 10 zákona č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov. Všetky preverené účtovné doklady boli overené predbežnou finančnou kontrolou, predtým resp. najneskôr v deň, kedy bola finančná operácia vykonaná.

3.4 Spôsob a rozsah realizácie opráv a údržby ciest II. a III. triedy

V roku 2010 boli zrealizované súvislé opravy a rekonštrukcie na celkom 30,089 km ciest II. a III. triedy. Pri odpočítaní ciest, ktoré boli opravené resp. rekonštruované z iných zdrojov financovania (EÚ fondy, ŠR) bolo opravených a zrekonštruovaných 14,249 km. V roku 2011 bolo celkovo opravených a zrekonštruovaných 45,982 km; po odčítaní cudzích zdrojov financovania to bolo 8,906 km. V roku 2012 bolo celkom opravených a zrekonštruovaných 8,772 km ciest, po odčítaní cudzích zdrojov to bolo 5,000 km.

Z uvedeného vyplýva, že významný podiel na súvisle opravených a zrekonštruovaných cestách II. a III. triedy vyjadrený v dĺžkových jednotkách predstavovali úseky ciest opravené a zrekonštruované z cudzích zdrojov financovania – prostriedky z fondov EÚ a štátneho rozpočtu. V rokoch 2010 a najmä 2011 bola z týchto zdrojov financovania opravená a zrekonštruovaná väčšina ciest (v km). Rozsah resp. počet súvisle opravených alebo zrekonštruovaných úsekov ciest výrazne závisela na cudzích zdrojoch financovania.

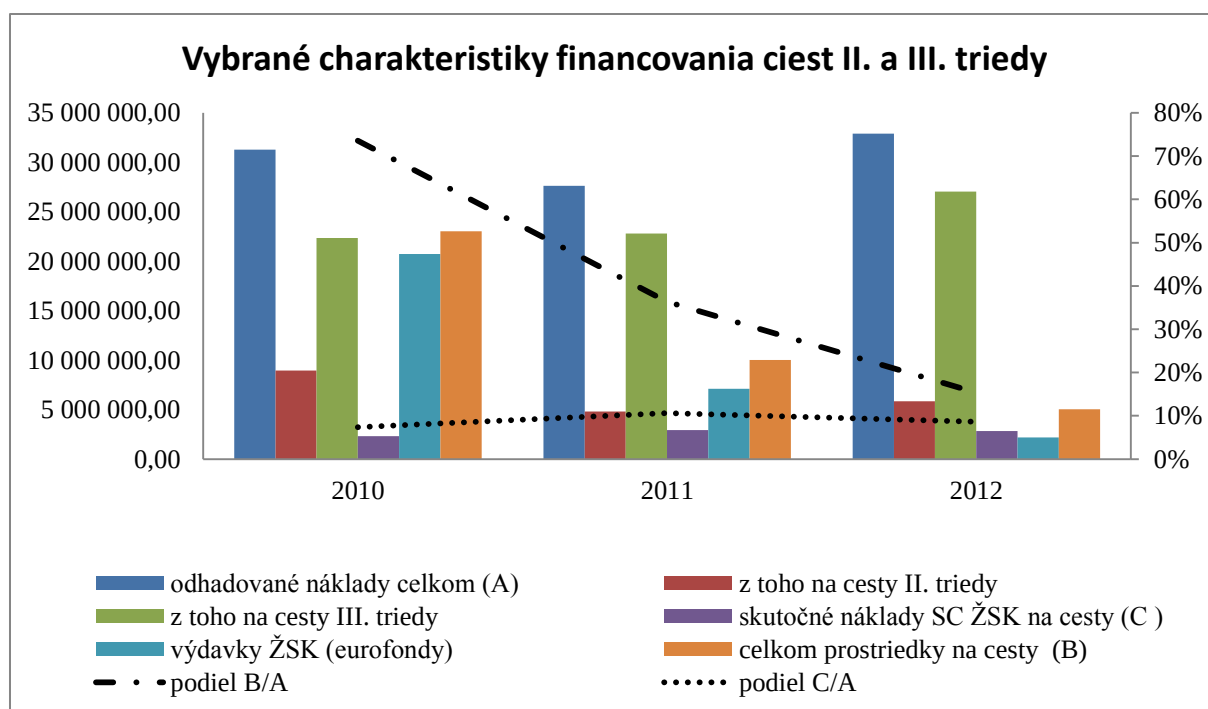
V každom kontrolovanom roku bol podiel nákladov súvisiacich s vlastnými výkonmi SC ŽSK majoritný. Najväčší podiel vlastných nákladov SC ŽSK vynakladala na zabezpečenie zjazdosti v zimnom období a najnižší na ostatné cestné objekty. Podiel výkonov vykonávaných dodávateľmi v kontrolovanom období klesal. Najväčší podiel dodávateľských nákladov bol vynaložený na údržbu a opravu vozoviek. Podľa vyjadrenia kontrolovaného subjektu v rokoch nasledujúcich po kontrolovanom období nastala tendencia zabezpečovať väčšiu časť výkonov vo vlastnej réžii, napríklad dispečersko – spravodajskú službu, letnú pohotovosť a opravy pomocou infražiaričov.

Tabuľka č. 7: Štruktúra nákladov

SC ŽSK	2010	2011	2012
Vlastné náklady	5 635 477	6 711 012	7 601 149
Dodávateľské náklady	1 019 380	509 857	395 405
Náklady spolu	6 654 857	7 220 869	7 996 554

3.5 Rozsah vykonávaných opráv

SC ŽSK každoročne vyčísl'ovala v informatívnej správe o stave ciest predpokladané náklady na opravu ciest II. a III. triedy v nevyhovujúcom a havarijnom stave. Zároveň v rámci rozboru hospodárenia SC ŽSK za príslušný rok vyčísl'ovala vynaložené náklady na cesty I. triedy a na cesty II. a III. triedy spoločne. Uvedená analýza členila náklady do deviatich skupín. Pre účely ďalšej analýzy uvažovalo NKÚ SR s nákladmi skupín „2“ – údržba a opravy vozoviek, „5“ – cestné teleso a odvodnenie, „7“ – ostatné cestné objekty a „9“ – ostatné činnosti, kde bola okrem iného zahrnutá aj investičná výstavba. Podiel celkových finančných prostriedkov na cesty k odhadovaným nákladom na odstránenie nevyhovujúceho a havarijného stavu mal v kontrolovanom období výrazne klesajúci trend. Tento výrazný pokles bol spôsobený znižovaním podielu finančných prostriedkov z EÚ fondov v celkových výdavkoch na cesty v rámci ŽSK (vrátane výdavkov ŽSK). Uvedený ukazovateľ je však len orientačný, silne závislý od výšky schválených finančných výpomocí v rámci kraja. Podiel nákladov SC ŽSK na opravu a obnovu ciest sa v kontrolovanom období zásadne nemenil a v každom roku predstavoval približne 10 % z celkovej predpokladanej sumy potrebnej na odstránenie havarijných a nevyhovujúcich stavov.

Náklady na odstránenie porúch na cestách II. a III. triedy zistených na základe vizuálnych hlavných prehliadok za rok 2012 a zohľadňujúce stav ciest II. a III. triedy za rok 2012 boli odhadované na 32 897 257 EUR. Priemer nákladov SC ŽSK vynakladaných na opravy a údržbu ciest II. a III. triedy v rokoch 2010 – 2012 podľa vyššie uvedených skupín výdavkov predstavoval sumu 2 559 191 EUR.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že za predpokladu, že sa nebude meniť výška príspevku SC ŽSK z rozpočtu zriaďovateľa, celková cenová hladina pre vstupy za predpokladu vylúčenia negatívnych vplyvov vyplývajúcich na degradáciu cestných telies, k odstráneniu nevyhovujúcich a havarijných stavov ciest II. a III. triedy zistených vizuálnymi prehliadkami by došlo až za viac ako 12 rokov.

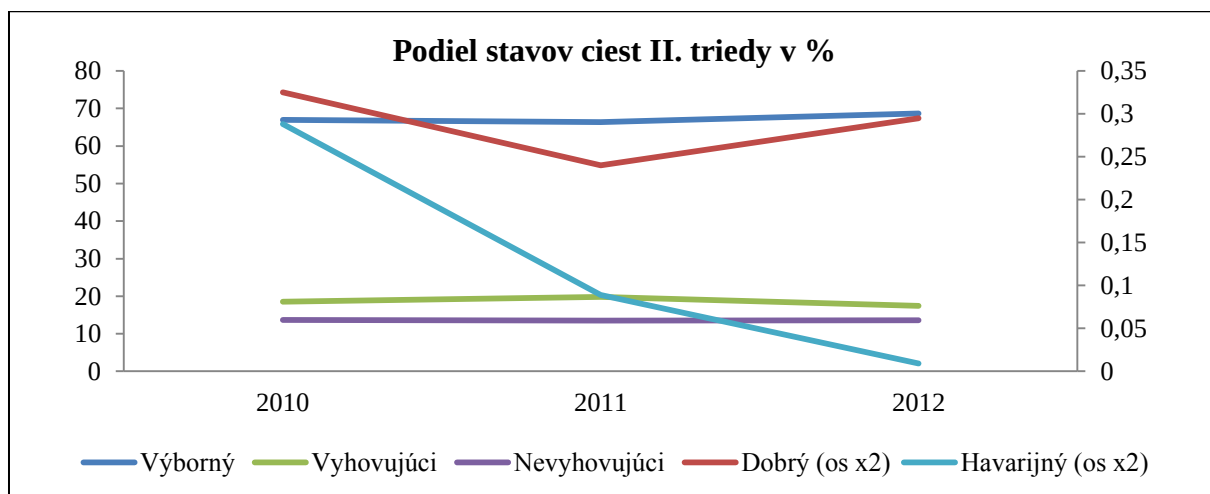
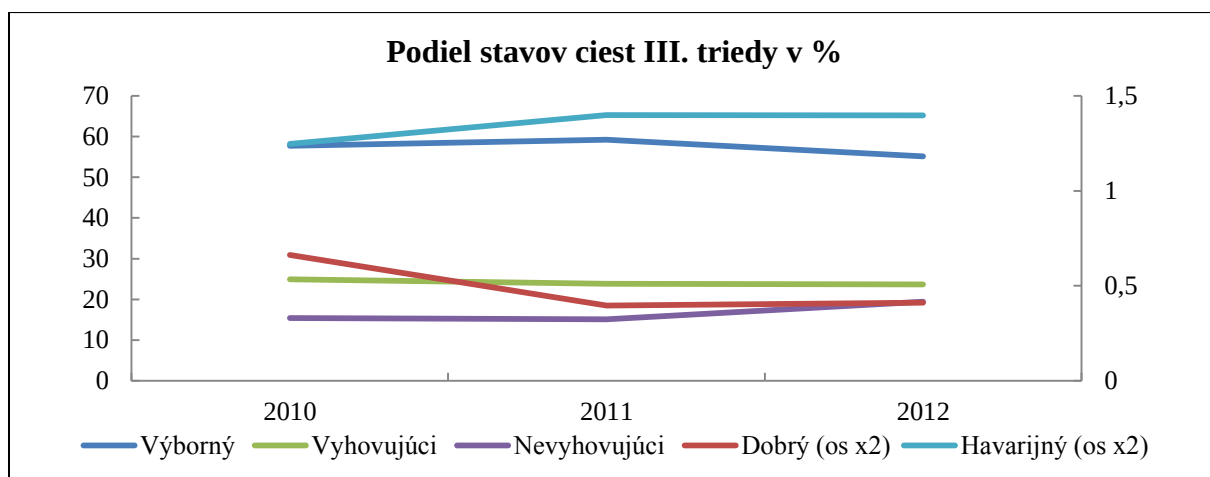
V priebehu roka 2013 si SC ŽSK nechala vypracovať vyhodnotenie povrchu vozoviek ciest II. a III. triedy z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti (IRI), priečnej nerovnosti (RUT) a hlavných prehliadok, ktoré obsahovalo aj odhad objemu finančných prostriedkov

potrebných na odstránenie nedostatkov na cestách II. a III. triedy, pri zohľadnení vyššie uvedených parametrov. Finančné prostriedky boli odhadované v dvoch variantoch: variant A – 89 422 922 EUR a variant B – 57 268 850 EUR; rozdielna suma vyplývala z rôznej metodiky výpočtu. Odhad sumy finančných prostriedkov pri variante A bol založený na orientačných cenách za dĺžkovú jednotku (km), zatiaľ čo odhad pri variante B bol založený na orientačných cenách za plošnú jednotku (m²).

NKÚ SR pri prepočte zohľadnil nižšiu sumu variantu B ako minimálnu sumu pri potrebnej na odstránenie nedostatkov na cestách. Pri súčasnej úrovni nákladov vypočítaných ako je uvedené vyššie, by došlo k odstráneniu nedostatkov ciest II. a III. triedy za približne 22 rokov.

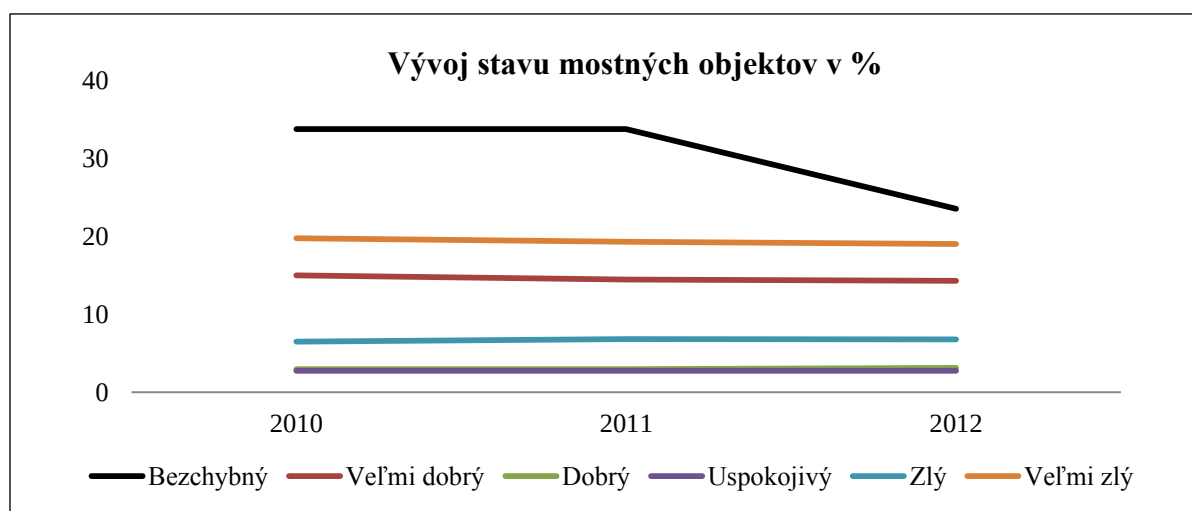
Tento predpoklad by bol naplnený za predpokladu, že by sa stav ciest oproti roku 2013 nezmenil. To znamená, že by nedochádzalo k zhoršovaniu stavu ciest vplyvom dopravy a vplyvom extrémnych poveternostných podmienok (napr. dlhá zimná sezóna) alebo mimoriadnych udalostí (napr. povodne a zosuvy ohrozujúce cesty). V tejto sume nie sú zahrnuté finančné prostriedky potrebné na odstránenie všetkých nedostatkov mostov nachádzajúcich sa na cestách II. a III. triedy, ktorých údržba a oprava si vyžaduje niekoľkonásobne vyššie finančné prostriedky ako cesty II. a III. triedy.

Vzhľadom na intenzitu na cestách II. a III. triedy, na podnebné podmienky a hornatý charakter ŽSK a na pomerne často sa vyskytujúce mimoriadne situácie v podobe negatívnych poveternostných vplyvov je doba 22 rokov dobou, ktorá presahuje interval cyklickej obnovy ciest.

Z vyššie uvedených grafov vyplýva, že podiely kvalitatívnych stavov ciest II. a III. tried sa v kontrolovanom období výrazne nemenili, resp. sa podiel ciest III. triedy v havarijnom stave znížil v dôsledku opráv po povodniach v roku 2010. Pri zachovaní súčasnej hladiny financovania, ako aj ďalších parametrov (intenzita dopravy, cenová hladina pre vstupy, a pod.) by s najväčšou pravdepodobnosťou nedošlo k zlepšeniu stavu ciest II. a III. tried. Podmienky správy ciest II. a III. triedy a jej financovanie, tak ako sú nastavené v súčasnosti, neumožňujú zlepšovať stav cestnej siete, ale ho len udržiavať; zlepšenie stavu by si vyžadovalo dodatočné finančné prostriedky.

SC ŽSK monitorovala a vyhodnocovala stav mostných objektov; v priebehu kontrolovaného obdobia nedošlo k výraznej zmene stavu mostných objektov, okrem poklesu stavu v kategórii „bezchybné“. Žiadny z mostov nebol v havarijnom stave.

Vývoj stavu ciest a mostných objektov pre účely kontroly zohľadňoval len krátkodobý interval kontrolovaného obdobia rokov 2010 až 2012.

3.6 Systém hospodárenia s cestami

Vzhľadom na nezáväzný charakter TP 10/2006 – Systém hospodárenia s vozovkami, SC ŽSK len čiastočne uplatňovala systém hospodárenia s vozovkami podľa uvedených technických podmienok. Do roku 2013 SC ŽSK stav ciest z hľadiska parametrov pozdĺžnej a priečnej nerovnosti z dôvodu absencie podkladov nevyhodnocovala. Hlavným podkladom pre plánovanie opráv v kontrolovanom období boli výstupy z hlavných prehliadok vykonávaných vizuálne (viď. nižšie).

3.7 Plány opráv

Plán opráv a obnovy ciest bol vypracovávaný na príslušný rok (pozn.: okrem situácie uvedenej nižšie). Vychádzal z aktuálneho stavu ciest zisteného pri bežných a hlavných prehliadkach a každý rok sa vypracovával aktuálny. Plán bol zostavovaný na základe návrhov a požiadaviek jednotlivých závodov SC ŽSK, pričom sa zohľadňovala významnosť komunikácie, jej stav, reálne finančné možnosti a regionálny význam komunikácie (dostupnosť sídel); plán bol schvaľovaný zriaďovateľom, teda ŽSK. Plnenie plánu opráv a obnovy záviselo od výšky reálnych finančných prostriedkov v danom roku, ktoré zriaďovateľ poskytol SC ŽSK. Plán opráv sa prehodnocoval resp. zreálnil v závislosti od stavu ciest po zimnej sezóne v danom roku. Vplyv na výkon plánovaných opráv mal

aj výskyt nepredvídateľných udalostí a havarijných situácií, ktoré vznikali v dôsledku extrémnych poveternostných podmienok – najmä povodní. Vplyv na plnenie plánu mali aj reálne finančné možnosti v danom čase, napríklad finančné prostriedky ušetrené v dôsledku verejného obstarávania.

NKÚ SR nebol predložený plán opráv na rok 2011; dôvodom boli rozsiahle povodne na jar a v lete roku 2010, kedy došlo k značným škodám na cestách II. a III. triedy. Plán opráv na rok 2011, tak nebol vypracovaný z objektívnych dôvodov a v danom roku boli primárne riešené havarijné stavy spôsobené povodňami v roku 2010, ktoré boli zhrnuté v súpise povodňových škôd vypracovanom bezprostredne po povodniach. Závažnosť škôd vyjadruje aj skutočnosť, že ŽSK boli poskytnuté kapitálové prostriedky v sume 595 000 EUR, na odstránenie havarijných stavov.

Proces tvorby zostavenia rozpočtu nepočítal s výskytom nepredvídateľných situácií, napríklad v dôsledku živelných pohrôm, t.j. SC ŽSK nedisponovala finančnou rezervou za účelom riešenia týchto situácií. Rozpočet bol zostavovaný na konkrétne akcie, ktoré pokrývali bežnú pravidelnú údržbu a opravy ciest – dôsledkom toho bolo, že v prípade výskytu neočakávaných situácií bolo ich finančné krytie zabezpečované realokáciou finančných prostriedkov z naplánovaných opráv v danom roku; v dôsledku toho neboli plánované akcie vykonané. Preventívna údržba a oprava ciest tak boli výrazne obmedzené finančnými možnosťami a v prípade, že došlo k nepredvídateľným situáciám, ktorých dôsledkom bol výrazne zhoršený alebo havarijný stav ciest, boli akcie pôvodne plánované na daný rok odsúvané. Systém hospodárenia s cestami II. a III. triedy nebol v dôsledku podfinancovania zameraný na znižovanie celoživotných nákladov ciest (t.j. aplikácie postupov preventívnej údržby a opráv), ale zameraný skôr na ad hoc riešenie opráv na úsekoch ciest s najhorším stavom a ročné plánovania bez posúdenia budúcich dlhodobých nákladov.

3.8 Operačné plány zimnej údržby

SC ŽSK mala za každý rok vypracovaný Operačný plán zimnej údržby, členený podľa pôsobnosti jednotlivých závodov. Plán bol vypracovávaný každoročne pre zimnú sezónu. Plán obsahoval zásadu operatívneho riadenia zimnej údržby, t.j. skutočnosť, že rozhodovanie o vykonávaní prác, voľbe technológie bolo v prípade potreby posunuté na nižšie úrovne riadenia (dispečer) resp. až na úroveň posádky mechanizmov vykonávajúcich údržbu. Operačný plán pre zimné obdobie nahrádzal organizačný poriadok; uvedený prístup umožňoval riadenie a výkon zimnej údržby podľa aktuálnych podmienok a optimalizáciu výkonov. Plán definoval organizáciu zimnej údržby, úlohy a povinnosti jednotlivých pracovníkov dispečersko-spravodajskej služby. Plán zároveň v každom roku kontrolovaného obdobia definoval štandardy zimnej údržby v bežných podmienkach zimnej sezóny a za mimoriadnych podmienok (kalamitných situácií). Pre úplnosť: operačný plán zimnej údržby na zimnú sezónu 2013/2014 definoval už aj lehoty resp. reakčné časy pre zmierňovanie porúch v zjazdnosti ciest, členené podľa priority a kategorizácie ciest. Nový plán definoval technologické postupy zimnej údržby a tiež postup pri odstraňovaní prekážok v zjazdnosti ciest.

Operačné plány boli rozdelené podľa závodov SC ŽSK a ďalej podľa stredísk spadajúcich pod jednotlivé závody SC ŽSK. Úseky udržiavaných ciest boli stanovené pre jednotlivé strediská a boli rozčlenené do okruhov. Pre každý okruh bolo určené vozidlo resp. vozidlá, ktoré na ňom vykonávali údržbu. V priebehu jednotlivých rokov

kontrolovaného obdobia nedošlo k významným zmenám v definovaných okruhoch, resp. zmeny plánu sa týkali len premenných vstupov, napríklad vozidiel, ktoré vykonávali zimnú údržbu. Pre objektívne posúdenie: operačný plán na zimnú sezónu 2013/2014 mal oproti predchádzajúcim plánom nanovo definované okruhy zimnej údržby – došlo k ich zníženiu a optimalizácii pri rovnakej dĺžke udržiavaných úsekov.

Plány obsahovali zároveň aj:

- zoznam neutržiavaných úsekov a odôvodnenie
- zoznam chemicky neutržiavaných úsekov
- zoznam nebezpečných miest a úsekov ciest
- zoznam úsekov ciest I., II., III. triedy podľa poradia dôležitosti zimnej údržby a spôsob ich údržby
- zoznam úsekov ciest, na ktorých je vylúčený chemický posyp.

Výkon zimnej údržby tak mal v kontrolovanom období, ale aj v obdobiach nasledujúcich presne definovaný rozsah činností, stanovené technologické postupy, povinnosti zodpovedných osôb, čím bol vytvorený dostatočný priestor na operatívny výkon zimnej údržby v rámci materiálnych možností SC ŽSK, za dodržania princípov hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti.

3.9 Monitorovanie stavu ciest a mostných objektov

Hlavné prehliadky ciest boli vykonávané 1 krát za rok, tak ako to určovali TP 9A/2005 (pozn.: v čase výkonu kontroly nahradené TP 8/2013 s účinnosťou 01.12.2013); boli vykonávané pracovníkmi SC ŽSK na jar po zimnej sezóne. Výsledky boli spracované v každom roku do informatívnych správ o stave ciest, ktoré boli predkladané aj do zastupiteľstva ŽSK. Správy v každom roku obsahovali vyhodnotenie samotných prehliadok, zhodnotenie stavu ciest ŽSK podľa jednotlivých závodov (regiónov). Podľa zisteného stavu obsahovali aj úseky ciest, na ktorých bola potrebná oprava, prípadne rekonštrukcia; pri opravách aj rekonštrukciách boli zároveň uvádzané aj predpokladané náklady na odstránenie prehliadkami zistených nedostatkov. Správy taktiež obsahovali zhodnotenie stavu mostných objektov a osobitne aj vymedzenie mostných objektov vo veľmi zlom technickom stave a odhadované náklady na odstránenie porúch, v členení podľa jednotlivých závodov SC ŽSK. Mostné objekty boli rozčlenené v súlade s TP 9B/2005 do siedmich kategórií.

Bežné prehliadky na cestách II. a III. triedy boli vykonávané priebežne počas roka pracovníkmi jednotlivých závodov SC ŽSK. Pri ich výkone sa používal geografický informačný systém (GIS), ktorý umožňoval zaznamenávanie aktuálnych nedostatkov na cestách. Výstupy z bežných prehliadok neboli osobitne spracovávané v písomnej podobe, ale boli evidované v informačnom systéme a boli operatívne odstraňované podľa závažnosti. Odstraňovanie nedostatkov bolo vyhodnocované a monitorované.

Bežné a hlavné prehliadky boli vykonávané na základe vizuálneho posúdenia stavu ciest. V priebehu roku 2013 si dala SC ŽSK vypracovať aj posúdenie stavu ciest II. a III. triedy z hľadiska priečných a pozdĺžnych nerovností, hlavných prehliadok a na základe povrchových vlastností vozoviek vyhodnocovaných pomocou zariadenia PROFILOGRAF; výsledkom bolo „Vyhodnotenie povrchu vozoviek ciest II. a III. triedy z hľadiska pozdĺžnej nerovnosti (IRI), priečnej nerovnosti (RUT) a hlavných prehliadok“. Tento materiál obsahoval aj odhadované finančné prostriedky potrebné na odstránenie nedostatkov zistených

na základe zohľadnenia vyššie uvedených parametrov, teda na základe parametrov meraných strojovo (odhadované sumy sú uvedené v predchádzajúcom texte).

SC ŽSK vykonávala monitorovanie stavu mostných objektov v zmysle TP 9B/2005. Bežné prehliadky mostov boli vykonávané raz ročne spolu s hlavnými prehliadkami ciest II. a III. tried. Stav mostných objektov bol vyhodnocovaný a tieto boli zaradované do siedmich klasifikačných kategórií podľa TP 9B/2005 od bezchybného stavu po havarijný. Výstupy bežných prehliadok mostov boli súčasťou informatívnych správ vypracovávaných každoročne. Správy obsahovali aj označenie mostov vo veľmi zlom technickom stave a mostov navrhnutých na hlbšiu diagnostiku z dôvodu porúch zistených pri bežných prehliadkach. Hlavné prehliadky boli vykonávané s nižšou frekvenciou, nakoľko si vyžadovali odborne spôsobilý personál a odborné posúdenie stavu, čo automaticky znamenalo zvýšené nároky na rozpočet SC ŽSK.

SC ŽSK pri výbere úsekov zahrnutých do plánu opráv, resp. do plánu akcií v danom roku zohľadňovala najmä stupeň intenzity dopravy, dopravný význam cesty vzhľadom na dostupnosť sídiel a regionálny význam cesty. Hlavným kritériom pri pláne zimnej údržby bola kategorizácia ciest podľa tried ako formálne vyjadrenie ich významnosti, t.j. ako prvé boli udržiavané cesty I. triedy, následne II. a nakoniec III. triedy. Ďalšie premenné parametre ako napríklad mrazové dni, zasnežené dni alebo tropické dni neboli pri pláne zohľadňované, vzhľadom na ich nestály medziročný vývoj resp. výskyt. Zimná údržba sa na princípe operatívneho riadenia prispôbovala aktuálnym poveternostným podmienkam.

SC ŽSK mala jasne vymedzené kompetencie v oblasti rozhodovacieho procesu pri výbere úsekov zaradených do plánu opráv na daný rok. Konečné schválenie plánovaných akcií podliehalo schváleniu zriaďovateľa podľa aktuálneho stavu a finančných možností rozpočtu SC ŽSK. SC ŽSK pri plánovaní opráv vychádzala najmä z vlastných poznatkov a výstupov prehliadok ciest. Podnety z externých zdrojov boli využívané skôr pri údržbe, a to podľa aktuálnej situácie, napríklad od starostov obcí.

Vzhľadom na rôznorodosť a špecifiká jednotlivých regiónov ŽSK, nemala SC ŽSK stanovené jednotné kalkulácie pre všetky závody. SC ŽSK však sledovala jednotkové náklady na dĺžkové a plošné jednotky, v prípade vysprávok sledovala SC ŽSK cenu za 1 tonu materiálu. V prípade výkonov vozidiel a mechanizmov bol sledovaný priemerný počet motohodín za mesiac, priemerný počet kilometrov za mesiac, priemerná mesačná spotreba PHM a percento využitia v danom roku.

3.10 Geografický informačný systém (GIS)

SC ŽSK pri správe a údržbe ciest používala geografický informačný systém. Informačný systém vznikol ako nadstavba GPS systému slúžiaceho na monitorovanie pohybu vozidiel pri údržbe ciest I. triedy a pri preukazovaní výkonov pre SSC – trasu a počet najazdených kilometrov, úseky kde bolo vykonávané pluhovanie a ďalšie. Zavedenie GIS systému bolo súčasťou projektu s názvom „Zefektívnenie a optimalizácia systému riadenia a správy ciest ŽSK“ financovaného Nórsnym finančným mechanizmom a finančným mechanizmom EHP v rokoch 2009 – 2011. Okrem sledovania pohybu a výkonov vozidiel pri údržbe ciest umožňoval operatívnu identifikáciu definovaných rizikových faktorov na cestách s uvedením závažnosti na stupnici od 1 do 3. Týmito faktormi boli:

- poškodený kryt vozovky

- vytekajúca voda
- chýbajúci poklop, vpust
- znečistená vozovka
- neprejazdná vozovka
- poškodené zvislé dopravné značenie
- poškodené zvodidlá
- iný rizikový faktor
- okamžitý zákrok.

GIS obsahoval aj interaktívny pasport trvalého dopravného značenia na cestách II. a III. triedy; polohu a podrobnú identifikáciu každej zo značiek nachádzajúcich sa na cestách II. a III. triedy. Záznamy GIS boli vyhodnocované a evidované poruchy boli operatívne odstraňované podľa stupňa závažnosti uvedeného pri zázname o poruche. Odstraňovanie rizikových faktorov bolo riešené na úrovni Závodov SC ŽSK a ich odstránenie bolo vyhodnocované. GIS tak predstavoval nástroj operatívneho riadenia údržby a bežných prehliadok a pomáhal identifikovať a odstraňovať rizikové faktory na cestách spravovaných SC ŽSK.

3.11 Sťažnosti

V súvislosti s kvalitou ciest, ako vecou verejného záujmu, občania v období rokov 2010 až 2012 využili právo vyplývajúce so zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach a podali celkom 13 sťažností. V roku 2010 SC ŽSK evidovala a vybavila 9 sťažností, ktoré sa týkali najmä vody stekajúcej na súkromné pozemky sťažovateľov, len tri sťažnosti priamo súviseli so stavom ciest; ako opodstatnené bolo vyhodnotených šesť sťažností. V roku 2011 bola podaná a vybavená ako neopodstatnená jedna sťažnosť týkajúca sa zosuvu pôdy. V roku 2012 boli podané tri sťažnosti, dve sťažnosti vyhodnotené ako opodstatnené sa týkali stekania dažďovej vody z ciest; zvyšná sa netýkala ciest.

V rámci svojej kompetencie evidovala SC ŽSK aj požiadavky a podnety od obcí; ich sumár bol uvádzaný v informatívnych správach za jednotlivé roky spolu so stavom resp. spôsobom vybavenia podnetu.

4 Úroveň, účinnosť a využívanie výsledkov kontrolnej činnosti

Zásady postupu pri výkone kontrolnej činnosti a realizácii jej výsledkov upravovala Smernica o vnútornej kontrole, ktorá bola vydaná príkazom riaditeľa SC ŽSK s účinnosťou od 01.01.2008. Postupy a pravidlá vnútorného kontrolného systému SC ŽSK boli obsiahnuté aj v Organizačnom poriadku SC ŽSK zo dňa 31.12.2007, ktorý určoval práva a povinnosti vedúcich zamestnancov a ďalších riadiacich zamestnancov, čím organizácia zabezpečila oddelenie právomocí a zodpovednosti na všetkých stupňoch riadenia, zastupovanie organizácie, zároveň definovala náplne jednotlivých funkcií zamestnancov, ktoré obsahovali aj činnosti spojené s realizáciou a zabezpečením fungovania vnútorného kontrolného systému príspevkovej organizácie. Organizačný poriadok upravoval pôsobnosť jednotlivých osôb na rôznych stupňoch riadenia na úseku kontroly. Za celkové riadenie a kontrolu činnosti organizácie zodpovedal riaditeľ SC ŽSK. Príkazy na kontrolu činnosti vydával príslušný námestník úseku, do ktorého pôsobnosti patrilo aj schvaľovanie plánu kontrolnej činnosti daného úseku.

Postup, základné pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly v zmysle zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite upravovala Smernica o vykonaní finančnej kontroly. Smernica o vykonaní finančnej kontroly SC ŽSK presne definovala zodpovednosť riaditeľa SC ŽSK a zamestnancov všetkých organizačných zložiek pri všetkých druhoch finančných operácií so zameraním na hospodárnosť, efektívnosť a účinnosť pripravovaného výdavku.

Kontrolou účtovných dokladov bolo preverené vykonávanie predbežnej finančnej kontroly, pričom na vybranej vzorke účtovných dokladov neboli zistené prípady, kedy by predbežná finančná kontrola nebola vykonávaná. Kontrolou výkonu predbežnej finančnej kontroly neboli zistené nedostatky.

V priebehu kontrolovaného obdobia nebola zo strany kompetentných osôb vykonaná žiadna priebežná finančná kontrola.

V priebehu kontrolovaného obdobia resp. v nasledujúcom období bola vykonaná jedna kontrola; jednalo sa o kontrolu Útvaru hlavného kontrolóra Žilinského samosprávneho kraja vykonanú v rokoch 2012 a 2013 za obdobie roku 2011. Kontrola bola vykonávaná osobitne na každom zo závodov SC ŽSK, výsledkom bol protokol.

Systém riadenia bol nastavený tak, že v dostatočnej miere vytváral vhodné organizačné aj personálne podmienky na výkon kontroly a vzhľadom na absenciu zistení pri kontrole aj eliminoval riziko vzniku významných nesúládov pri nakladaní s verejnými prostriedkami a znižoval úroveň prirodzeného rizika.

Kontrolovanému subjektu bol ponechaný výtlačok č. 2 záznamu o výsledku kontroly.

Kontrolovaný subjekt potvrdzuje, že kontrolná skupina NKÚ SR vrátila všetky zapožičané doklady.

Záznam o výsledku kontroly vypracovali dňa: 13.06.2014

Mgr. Radoslav Machan
vedúci kontrolnej skupiny

Ing. Zuzana Marunová
člen kontrolnej skupiny

S obsahom záznamu o výsledku kontroly bol oboznámený dňa: 27.06.2014

Ing. Ivan Fábry
generálny riaditeľ SC ŽSK